

Előfizetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:
Egész évre . . . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . . . 3 frt — kr.
Negyedévre . . . . . 1 frt 50 kr.

Hirdetések díja:

centiméterenként 3 kr. Kereskedők és gyárosok külön árkedvezményben részesülnek.

Bélyegdíj 30 krajczár.

Nyílt tér sora 20 kr.

KÖZÉRTÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyenyedi
Könyvnyomda és Papír-
árugyár részvénytársaság
Főter 38. szám alatt,
hova egy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Világbéke.

A legbekéesebb országok egyikében — Hollandiában — immár majdnem két hete különös dolgok történnek. Huszonhárom európai és amerikai államnak a kiküldöttjei jöttek ott össze Hága fővárosában, hogy kölcsönösen megvitassák az ifjú, de nemes törekvésű orosz cárnak hat pontból álló javaslatát, amely hivatva volna az emberiséget az annyira obajtott világbékehez néhány lépéssel közelebb juttatni.

A terv szerint hat hétig tartana ez a fontosnak tekinthető békekonferencia, amely talán üdvös és új kort jelző újításokat fog létrehozni, ellenben az is lehetséges, hogy a szép beszédek a tanácskozási tereben csak olyanformán hangzanak majd el, mint a pusztában kiáltónak szava . . . Vagyis ne reménykedjünk előre és ne áltassa magát a föld népe azzal, hogy imhol küszöbön állunk a béke és nyugalom korszakának, mert merjük jósolni, hogy a világbéke apostolainak szétoszlása után még sokáig, de nagyon sokáig csak ama viszonyok között lesznek Európa államai a harcokszűrés terén, mint éppen manapság, mikor mindenki állig föl van fegyverkezve. Különbösen erre nézve még türelmesen be kell várunk a tanácskozás végét és csupán akkor latolhatjuk tüzetesebben annak eredményét. A szándék, melylyel a különböző országok megbízottai neki fogtak a sisyphusi munkának, mindenesetre dicsérendő, hiszen a példabeszéd szerint sokszor a jó szándék tettel is fölér.

A háború mindez ideig olyas valami, amitől az államok igen érthetően őrizkednek, de amiről még sem mondhatunk le. Szóval az egy „szükséges rossz”. Ezt tartotta szem előtt II. Miklós császár is, mikor békepontjait oly értelemben alkotta meg, hogy azok nem a teljes lefegyverkezést, hanem csak a háború megszorítását és a vele járó iszonyatosságok csökkenését célozzák.

A humanizmus szülte 1864-ben a genfi nemzetközi egyezményt is, mely szerint a sebesültek az ellenség részéről megkíméltetnek s a katonai egészségügyi intézetek mindenkor és mindenhol semlegesnek mondattak ki. Ez volt az első lépés és ennek folytatásául tekinthetjük a mostani hágai gyűlést.

A javaslat szerint minden állam, amely az egyezségbe belemegy, megtarthatja jelenlegi hadseregét és fegyveres intézményeit, de a hadi létszámnak, valamint a hadügyi kiadásoknak bizonyos meghatározott hosszabb ideig nem szabad emelkedni. Sőt ezeknek a terminus lejártával fokozatosan csökkenni is kell.

A javaslat továbbá azon kötelezettségre kívánja az államokat rábíri, hogy új és tökéletesített lőfegyvereket s robbanó anyagokat ne szerezzenek be, hanem ebben a tekintetben is az éppen használatban levőket tartsák fenn.

Világos, hogy ezáltal a háború lehetősége távolodik tőlünk. A javaslat tendenciája: a kardot, mely az államok kezében villog, évről-évre nem élesíteni, de tompítani kell. Nos, ez édes mindnyájunknak hó vágya. Nekünk még az is fáj, ha fiaink a bekés hadgyakorlat fáradalmait nyögik; mennyivel inkább esnék nehezünkre, őket elvérezve látni a harc mezéjén.

Hága városa felé e szerint örömmel néz a világ szeme. Ebben az örömben azonban némi keserűség is vegyül, mert általánosan ismert tény, hogy több hatalmas állam bizonyosan nem írja majd alá az emberszeretettől áthatott szerződést. Hogy többet ne említsünk, Anglia nehezen hagyta hadügyét korlátozni, miután Anglia többre becsüli gyarmat-politikáját a távol világreszekben, mint népének vérért. Ugyanígy vélekednek diplomata körökben Németországról is.

Tehát ellenvéleményeket is fognak hallani a tanácskozáson. Ennek azonban így kell lenni, mert hisz máskülönbösen fölösleges volna a vitatkozás és gyűlésezés.

Rövid idő múlva úgy is kitűnik, melyik a győztes fél?

Az új kiegyezési tárgyalások.

Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László pénzügyminiszter, Hegedűs Sándor kereskedelemügyi és dr. Darányi Ignác földművelésügyi miniszterek Bécsben tartózkodnak, hogy osztrák kollégáikkal, gróf Thun Leó miniszterelnökkel, dr. Kaizl pénzügyminiszterrel és báró Dipauli kereskedelemügyi miniszterrel az új kiegyezési tárgyalásokat folytassák, melyeket itt Budapesten kezdtek. Kedden volt az első, ezen ügyre vonatkozó közös tanácskozás és felhivatalosan jelentették, hogy bizonytalan, mikor térnek vissza a magyar miniszterek Budapestre. Tehát el kell készülni arra, hogy a tárgyalások ezuttal hosszabb ideig tartanak és a legnagyobb valószínűséggel be is fognak fejezteni. És ez csak természetes, mert a magyar miniszterek csak a paizsszal, vagy a paizon akarnak visszatérni és semmi áron sem engednek hosszabb tartamu válságos állapotot előidézni. Bizonyosságot kell szereznünk, vajjon békekességben együtt élhe-

tünk-e Ausztriával, avagy kényyszerítve vagyunk nem csak elméletben, hanem a vallóságban is egész függetlenül rendezni be házunkat és intézkedéseinket a gazdasági fennállásra nézve az Ausztriával való megegyezés nélkül önállóan megtenni. A helyzetet csupán tulajdonképeni elemekre kell visszavezetni, hogy e végső következtetésekhez jussunk. Éveken át tartott hosszúságú tárgyalások után végre sikerült oly megállapodásokat létesíteni, melyeket különbözőképpen lehet ugyan megítélni, de amelyeket mind a két fél kormánya elfogadott. Most, mikor a vonatkozó javaslatoknak parlamenti tárgyalás alá kellene kerülniök, az alatt az ürügy alatt, hogy a korona által jóvá hagyott Széll-fele formula új helyzetet teremtett, azt jelenteni ki, hogy a megállapodások többé nem köteleznek, ez politikus talán lehet, de loyális semmi esetre sem. Azt megértettük volna, ha az osztrák kabinet a kiegyezési javaslatokat a biradalmi gyűlésben buktatta volna el. Ebből a Thun-kabinetnek le kellett volna vonnia a következményt és az Ő ügye lovagiasan el lett volna intézve. Egy új osztrák kabinetnek joga lett volna, új tárgyalásokat indítani és jobb szerződés kötésére törekedni. A Thun-kabinetnek ez a joga ethikai szempontból nincs meg és még ha feltesszük is, hogy ez a joga meglegne, abból semmi haszon nem háramolhatnék reá, mert létjogosultságának bizonyítékát, melylyel eddig még mindig adós maradt, még az által sem szolgáltathatná, ha sikerülne is neki a kiegyezési megállapodások testéről néhány foszlányt letépní.

Nem tehetünk egyebet, ragaszkodunk kell egyszer már kimondott ama véleményünkhöz, hogy a Thun-kabinet valamint nem parlamentáris uton jött világra, azoképen nem parlamentáris uton akar az éleltől megválni. Nos, az utolsó óráit nem fogják neki megkeseríteni. A magyar miniszterelnök elég szeretettel méltó, hogy osztrák kollégájának politikai kimulását a lehetőséghez képest megkönnyítse; de eléggé államférfi is, hogy helyén maradjon, hogy az utóddal tiszta helyzetet teremtsen, mielőtt még a „Wiener Zeitung” az osztrák népeknek tudtul adja, ki az az új ember, kinek kezébe sorsuk letéteget.

Ev. ref. egyházkerületi közgyűlés.

Csütörtökön 9 órakor kezdődött Kolozsvárt a ref. theol. disztermében az erdélyi református egyházkerület idei közgyűlése.

A tágas, nagy terem már jóval 9 óra előtt megtelt

TÁRCZA.

A csibe szárnya és az anyós.

— Tragédia. —

Személyek:

János, a férj. Majerné, az anyós.
Emilia, a felesége. Mari, eseléd.

Történik egy kis nyaralóban. Esős novemberi este. Kívül kert. A lámpa ég. Emilia az ablakon néz ki.

Majerné: Lányom!

Emilia: Tessék mama? . . .

Majerné: Hiába várod ott, egy perczel se jön korábban haza . . . Új le! (Emilia kelleltenül hagyja ott az ablakot.)

Majerné: Mari!

Mari (a konyhából): Tessék?

Majerné: Vegye le a csibét a tűzhelyről. És hozza be a vacsorát!

Emilia (félénken): Hát nem várjuk meg Janit?

Majerné: Jánost? Hét óra ötven perc. Csak nem teszem tönkre a gyomromat a férjed miatt? Ó ugyan nem betegednek meg, hogy nekem szivességet tegyen. (Asztalhoz ülnek. Alig teszi le Mari a tálát, kinyílik az ajtó, és János lép be.)

Emilia (a nyakába borul): Ah, Jani . . . Isten hozott . . . édes, drága . . .

János: Jó estét, Milikém! (Megcsókolja.) Jó estét édes, kis feleségem! (Anyósához): Jó estét, asszonyom!

Majerné: . . . stét . . .

János (a feleségéhez): Hogy vagy, édes?

Emilia: Nagyon jól drágám! Nem aztál meg? Micsoda idő! Nem akarsz talán egy kicsit a kályhához ülni?

János: Nem, fiacskám! Borzasztó éhes vagyok. (Nedves felöltőjét egy székre dobja. Anyósa fölkel, letörli a székét, majd martir-léptekkel az előszobába viszi a felöltőt.)

János: Bocsánat, Majerné! (Az anyós visszaül a helyére.)

Majerné: Emilia, akarsz levest?

Emilia: Egy kicsit, mama!

Majerné: És maga?

János: Én is kérnék egy csöppet. (Az anyós mindeniknek ad, de János tányérjába négy óriási répat tesz.)

János (dühösen): Már megint! . . . (Visszateszi a tálba a répat. Eléggé hosszás csönd.)

Majerné: Nos, és az állás?

János: Fehér ur még nem felelt. De nem félek, elsején beléphetek, mondta a másik tulajdonos.

Majerné: (Rá se néz Jánosra). És miért nem most?

János: Hogy a mostani pénztáros a hónapot befejezze!

Majerné: Most tehát megint következik tizenöt napi téltlenség, lustaság, henyeség és pipázás a karoszekben . . . Vannak urak, akik ezt nagyon szeretik . . .

Emilia: De mama!

Majerné: Semmi „mama”! Vagy talán te tudod, hogy mit csinál a férjed három hónap óta? Én nem . . .

Emilia: Te is jól tudod, — állást keres. Nehéz dolog a mai világban! Nem megy úgy máról holnapra . . .

Majerné: Különösen ha az ember nem néz utána és hagyja, hogy a többiek térdig koptassák a lábukat miatta. (Kiált): Mari!

Mari (a konyhából): Tessék!

Majerné: Hozza be a csibét! (Mari az asztalra teszi a csibét. Majerné szétvágja s eközben folyton beszél) . . . Igaz, hogy az aztán a jellemről függ . . . Én például pirulnék, ha a feleségem pénzéből élnek. Nem bánám, akármit kellene dolgoznom . . . csizmát tisztitanék, waggonokat tolnék, de valami kis pénzt hoznék haza . . .

János (kissé halványan): Négy év óta vagyunk házasság, de az alatt az idő alatt senkinek se voltam terhére. Mindig megkerestem a feleségem és a magam kenyerét, azt hiszem.

Majerné (hangosan): Mari, vigye körül a tálát! (Mari körülviszi. Emilia kiveszi az egyik szárnyat, János szórakozottan a másikat.)

Emilia (hirtelen): János, édes . . .

János: Nos?

Emilia: Kivetted szárnyat, a mama szárnyát!

János: Jézus, Mária! (Hirtelen visszateszi a szárnyat a tálba.)

a közgyűlés fekete-ruhás tagjaival. Rendkívül tekintélyes számmal képviseltették magukat a vidéki egyházmegyék s a terem ünnepélyes hangulata már előre jelezte, hogy a közgyűlés tárgysorozatát ezuttal nevezetes pontok teszik szokatlanul érdekessé.

A megjelent gyűléstagnak sorában sokan voltak ott az egyházkerület előkelőségei közül is, így, az elnöklő Bánffy Dezső bárón kívül, Bánffy György gróf, Kemény Kálmán báró, Simó Lajos, Zeyk Dániel kerületi főgondnokok, azonkívül Barsay Domokos, Vass Béla gróf, Zeyk Gábor, Mezei Albert, Szaecsvay Sándor, Szalánczy Lőrincz egyházmegyei főgondnokok, Szabolcska Mihály a költő-pap, Kenessey Béla a ref. theologia igazgatója stb. stb.

Az elnöki emelvényen Bánffy Dezső báró foglalt helyet. A volt miniszterelnök, akinek sötét redingotját a Szent István rend nagykeresztje díszítette, pompás színben van és a legjobb kedélyhangulatban.

Pontban 9 órakor Bartók György dr., Szász Domokos püspök utóda, mondott rövid imát, azután Bánffy Dezső báró elnök üdvözölte a jelenlevőket s a gyűlést azonnal megnyitották nyilvánította.

Az alakulás során az elnök indítványára a főjegyző helyettesítésére Somkerek Miklós esperest kérték föl, segédjegyzőknek pedig Bodor Géza lelkészt, Kiss Gyula és Borcsa Mihály dr. tanárokat nevezte ki a gyűlés.

Most Kádár János titkár olvasta föl a közgyűlési tagok jegyzékét, összeállítva a jelenlevők és távolmaradtak névsorát.

Bánffy Dezső br. elnök erre bemutatta Kun Géza gr., Pogány György, Dósa Elek egyházmegyei főgondnokok, Bartha Lajos esperes, Bánffy Kázmér báró egyházkerületi képviselő leveleit, melyekben távolmaradásukat kimentik.

Mély csöndben olvasta fel ezután Kádár János titkár az igazgató-tanács előterjesztését Erzsébet királyné emlékeztetének jegyzőkönyvi megörökítésére vonatkozólag.

A gyűlés egyhangulag járult hozzá a meleg, lendületes szavakban megindokolt előterjesztéshez, melynek elfogadását Bánffy báró általános helyeslés között enuncziálta.

Most a különböző bizottságokat alakították meg, azután Kádár János titkár olvasta föl az igazgató-tanács Szász Domokos néhai püspök emlékének megörökítésére vonatkozó indítványát.

10 órakor Bánffy báró elnök tudatta a gyűléssel, hogy az igazgató-tanács gyászünnepélyt készített elő Szász Domokos emlékeztetére. Fölszólította a gyűlés tagjait az ünnepélyen való részvételre, s azzal a tárgysorozat további tárgyalását d. u. 4 órára halasztva, a gyűlés közönsége átment a belfarkas-utcai templomba.

Mire a közgyűlés tagjai a gyász-draperiával bevont templomba érkeztek, már nagy közönség gyűlt össze az elhunyt kiváló püspök emlék-ünnepére.

A közönség csöndben helyezkedett el. Elöl, a szószékkel szemben, ültek Bánffy Dezső báró és a többi főgondnokok, kiknek közelében Szász Domokos családja tagjai foglaltak helyet mély gyászban. Ott volt azonkívül a világi életnek is számos kitűnősége.

A karzaton és az első padokban hölgyek is nagy számmal voltak jelen.

Az istentiszteletet a gyülekezet éneke nyitotta meg. Ezután a vegyeskar adott elő egy karéneket, mire Bartók György dr. püspök lépett a szószékre s a közönség feszült figyelmében vallásos, fennkölt eszmékből fűzött imádságot mondott az elhunyt nagy ember emlékeztetére.

Erre a földmives-dalkör adott elő megható karéneket. A gyászünnepély egyik legkiemelkedőbb pontja Kenessey Béla theologiai igazgatónak széles nézőpontokból kidolgozott, hatalmas koncepciójú emlékbeszéde volt, mely intenzív, tartós benyomással bizonyára sokáig fogja ébren tartani a jelenlevők lelkében a nyugvó Szász Domokos püspök emlékeztetét.

A délutáni gyűlés, melyen br. Bánffy Dezső elnök, mindössze háromnegyed órát tartott. Ez idő alatt Kádár János titkár felolvasta az igazgató-tanács előterjesztését, mely szerint a gyűlés folyamán — a főjegyzői álláson kívül — több főgondnoki és két tanári állás lesz betöltendő.

Bánffy Dezső báró elnök indítványára a szavazásokat szombaton délelőttre tűzték ki mind a választásokra vonatkozólag.

Ezzel a gyűlés folytatását az elnök másnap reggel 9 órára halasztotta.

Péntek délelőttjét Bartók György dr. püspök fényes beiktatási ünnepélye foglalta le.

Magát a beiktatást megelőzőleg a közgyűlés tagjai rövid ülésre jöttek össze a theológián, hol Bánffy báró elnök tudatta az új püspök választásának királyi megerősítését.

Egyben Kádár titkár bejelentette a tegnap délelőtt kitűzött titkos szavazások eredményét a következőkben: I. Az egyházkerületi számadásokat vizsgáló bizottság tagjai lettek: Gáspár János, Deésy Gyula és Szathmáry Ákos. II. Az egyházkerületi közpénztárt vizsgáló bizottság tagjai: Zeyk Gábor, Sándor József és Incze Gerő. III. Az igazgató-tanács ügykezelését vizsgáló bizottságba beválasztottak: dr. Gidófalvy István, Hóry Béla és Bíró András. Végül ugyancsak Kádár titkár felolvasta Bartók György dr. eskümentáját, azzal báró Bánffy báró fölkereste a gyűlés tagjait, hogy 10 órakor jelenjenek meg a belfarkas-utcai templomban megtartandó beiktatáson.

Kolozsvár előkelő társadalmának impozáns részvétele mellett folyt le Bartók György dr. püspöknek beiktatása.

Noha kora reggel óta szivárgott a borult égből az eső, az ünnepély óriási közönség jelenlétében ment végbe a reformátusok belfarkas-utcai régi templomában. Az egyházkerületi közgyűlés tagjai teljes számmal jöttek el a beiktatásra, széles, fekete sorokban foglalva el a sűrű padosorokat, éltkön Bánffy Dezső báróval, a főgondnokkal s az igazgató-tanács tagjaival.

Ott voltak még a notabilitások sorában: Bánffy György gróf zászlós ur, Bethlen Balázs gróf, Fejérvári Károly, Feilitich Arthur báró, Gyárfás Endre, Sándor József, Simó Lajos, Székely György, Vass Béla gróf, Zeyk Gábor országgyűlési képviselő, Bethlen Pál, Zeyk Dániel főispánok, Fekete Gábor táblai elnök, a helybeli helyőrség tisztikara stb.

A karzatokon s az oldali padosorokon jórészt női közönség helyezkedett el s a virágokkal díszített női kalapok és világos ruhák még élénkebbé tették a templom érdekes képét, melynek fehér fatartó fenyőgalyak, palma-lombok, az ország és Erdély címere, nemzeti színű lobogók borították, melyek közt ott lengtek Kolozsvár város színei is.

A főemelő, szép ünnepséget pontban 10 órakor a gyülekezet éneke nyitotta meg.

Ezután a Kolozsvári Dalkör adott elő egy szívhez szóló karéneket, mire Molnár Lőrincz theologiai tanár tartott hatásos, szép alkalmi imát, melynek vallásos, mely gondolatai megdobbantották a jelenlevők szívét.

Az egyházi vegyeskar éneke alatt Antal Gábor dunán-tuli ref. püspök lépett a szószékre. Mire a lassu, megindító ének utolsó dallamai is elhangzottak, Antal püspök általános csöndben kezdte meg beiktató beszédét, melyben kiemelte az új püspök állásának terhes, nem közönséges földadatait s a Mindenható áldását kérte Bartók György dr. munkáira.

A beiktató beszéd után újra a Kolozsvári Dalkör énekelt, azután Antal Gábor püspök fölszólítására Somkerek Miklós főjegyző-helyettes felolvasta Bartók György dr. előtt az eskü szövegét, melyet az új püspök érzes, messze hangzó szavakkal mondott el.

Erre az esperesi kar adta elő a Jövel szentlélek Uristen kezdetű régi egyházi éneket, azzal Bartók György dr. beköszöntő beszéde következett. A fényes elme-éllel kidolgozott s meleg, igaz érzésből fakadt beszéd tartós, erős benyomást tett a hallgatóságra. Száz meg száz szem függött kíváncsian, áhítatosan és csodálkozással a nagytehetségű püspökön, aki ezuttal ismételtelen bebizonyította, hogy mint szónok is egyike egyháza legkiválóbb férfiainak.

Beszéde végén, hol a szeretet nevében Istennek áldását s hűveinek segedelmét kérte czéljainak keresztülvitelére, sokan könyeztek és minden arczon fölragyogott a lelkesedés tüze. Míg a gyülekezet éneke alatt a nagyközönség szelazodni kezdett a gyönyörűen sikerült ünnepély színhelyéről, az egyház főbbjei körülverték a már beiktatott püspököt, elhalmozták szerencsekívánataikkal s valóságos diadalmenetben kísérték a belkirály-utcai püspöki palotába.

Szombaton ugyancsak br. Bánffy Dezső elnöklésével a főjegyzői, főgondnoki és tanári állásokat töltötték be rendes szavazással.

Délután 4 órakor meg heves harc folyt a főjegyzői állásért. Lapunk zártakor a Kolozsvárról vett értesítések szerint a győzelem Kenessey részén látszik lenni.

Az ülés pozitív eredményéről és a vasárnapi ülésről csütörtöki számunkban fogunk beszámolni.

Vegyes hírek.

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter a marosújvári m. kir. főbányahivatal mellé rendelt számvevőséghez Roska Sándor marosújvári lakost pénzügyi számtiszté ideiglenes minőségben kinevezte.

— **Zeyk Dániel** főispán, egyházkerületi főgondnok, szerdán az esti gyorsvonattal az ev. ref. egyházkerületi közgyűlésre Kolozsvárra utazott és csakis a jövő hét folyamán tér vissza városunkba.

— **Tisztelgések Bartók püspöknek.** A pénteken lefolyt püspöki beiktató ünnepély után a déli órákban egymásután keresték fel Bartók György dr. püspököt a tisztelgő küldöttségek. Elsőnek megjelent az új püspöknek az erdélyi ref. egyház főgondnoki kara, melynek nevében Bánffy Dezső báró üdvözölte szívvel, meleg szavakkal Bartók drt. Küldöttségileg fejezték még ki ragaszkodásukat: az esperesi kar, akiknek nevében Somkerek Miklós helyettes főjegyző beszélt, a tanári és gondnoki kar Fejérvári Károly országgyűlési képviselő vezetése alatt, a lelkes kar élén Cseresnyés Ödön és a ref. theologiai fiatalosága, a kiket Köblös Samu vezetett. Bartók püspök megindultán, őszinte szívvel fogadta a küldöttségeket s az üdvözlésekre a megilletődés és szeretet őszinte hangján válaszolt.

— **Disztribúció az új püspök tiszteletére.** Dr. Bartók György ev. ref. püspök tiszteletére pénteken délután 2 órakor disztribúció volt Kolozsvárt a Központi Szálló udvari helyiségében, melyet erre az alkalomra szépen földíszített Nagy Gábor vendéglős. A lakomán mintegy 160 főnyi szép társaság vett részt, melyben — a kerületi közgyűlés tagjain kívül — ott láttuk a hatóságok, a katonaság és az egyetem illusztris képviselőit. — A harmadik fogás után főmelkedett br. Bánffy Dezső és a király ő Felségére mondott lelkes, szép toasztot, melyet a társaság fölállva hallgatott végig. Br. Kemény Kálmán főgondnok a kor-

Majerné: Nagyon szép. Én egyem meg a maradékokat.

Emília: Oh mama... maradék! Hiszen hozzá se nyúlt a szegény.

Majerné: Az meglehet. Nem bánom, nem is kell... Kérem, elveheti, — semmi szükségem sincsen rá. (A szárnyat János tányérjába dobja.)

János (visszadobja a tábla): Most már éppen elég! Igen! Éppen elég! (Idegesen összehajtja az asztalkendőt és fölkel.)

Emília (fölkel): Hová megy? János: Akárhová, csak az anyád ne legyen ott! (Az ajtó felé megy. Majerné elébe rohan s kitárt karokkal elzárja előle az utat.)

Majerné: Nem fog innen elmenni! János: De igenis, elmegyek. Hagyjon békében! (Gyöngéden eltolja.)

Majerné: (Nagyot kiált): Ah, a brutális! — Megütött! Megvert!

Emília: Jani, ne üsd a mamát!

János (magán kívül): De hiszen hozzá se nyultam, vén skorpió! (Majernéhez): Hát nyultam magához? Még azt meri mondani, hogy hozzá nyultam? És különben is nem fogok veszekedni magával, ha el akarok menni... Ez még a legegyszerűbb! (Kinyitja az ablakot és kiugrik a kertbe.)

Emília: Látod, mama, mit tettél? Hát most meg vagy elégedve? Megsértetted, megaláztad... De azért ne örülj! Ha ő elment, elmegyek én is!...

(Kiált): Jani, Jani, Jani! (Gyorsan ő is kiugrik az ablakon.)

Majerné: Emília! Emília! Megbolondultál? Köpeny, kalap nélkül ez esőben?! Meghűlsz, gyere vissza... (Kinéz a sötét kertbe.) Emília! Emília! (Senki se felel.)

Mari (aki a jelenetet végignézte): Mindakettő elment... Utánuk meujek, nagysága?

Majerné: Nem! nem! Magam megyek! (Az ajtóra nem is gondolva, ő is kiugrik a földszintes ablakon a kertbe.)

Mari (becsukja az ablaktáblákat): No ezek ugyan bolondok! (Az asztalhoz közeledik és nézi a csibét.) Visszategem a spórherdre? (Piszkos ujjával egy kis hust csip le a szárnyról.) Aj... de finom... (Még egy darabot vesz ki.) Értem, hogy szereti ezt a vén skorpió, ahogy a nagyságos ur mondja... (Tovább csipegeti az egyre kisebbbő szárnyat.) Nem bánom... Egyszer csak jól lakom vele... Majd azt mondom, hogy a macska... (Megerzi a szárnyat. Ezalatt künn a sötét éjszakában suhogó esőben két ember rohan eszeveszettel, utánuk az anyós, kiabálva.)

— Emília! Emília! Emília!

(A függöny legördül.)

mányra, Simó Lajos főgondnok dr. Bartók püspökre, Deési Gyula esperes Antal Gábor püspökre, dr. Bartók György igen szép beszédben az egyházközségi főgondnokokra, Antal Gábor a felekezetre köszöntöttek.

— **Uj főispán.** Mint megbízható forrásból értesülünk, gr. Haller János udvarhelymegyei főispán helyébe Hollaki Arthur hunyadvármegyei alispán neveztetett ki.

— **Megozáfolt hymen-hír.** Mult számunk „Vegyes hírek” rovatában jeleztük, hogy Zahumenszky István igazgató tanító ur Abrudbányán eljegyezte Szilágyi Etelka kisasszonyt.

Ma vett sürgőnyi megkeresésre kijelentjük, hogy közölt hírünk a valóságnak nem felel meg és az egész egy alaptalan durva tréfa.

Saját reputáczióknk érdekében és a hírünkben megnevezetteknek adandó teljes elégtétel szempontjából kijelentjük, miszerint a kérdéses eljegyzési hírt Székely Albert küldötte be hozzánk Abrudbányáról a következő levele kíséretében:

„Tekintetes Szerkesztő Ur!

Vagyok bátor tisztelettel kérem a t. Szerkesztő urat, hogy a szerkesztésében megjelenő b. lapjának megfelelő rovatában tuloldalton irt eljegyzési hírt közlénni sziveskedjék.

Tudva azt, hogy Zahumenszky ur becses lapjának hű támogatója, ez a körülmény bátorított fel arra, hogy becses lapjának beküldjem.

Kérésem újitva maradok a t. Szerkesztő urnak
Abrudbányán, 1899. május 22-én

alázatos szolgája
Székely Albert,
v. levél. t.”

A levél eredetije szerkesztőségünkben bármikor és bárki által betekinthező.

Tisztelt olvasóinkra bizzuk megítélni azt, minő megítélésben részesülhet egy oly egyén, ki ilyen durva tréfákat enged meg magának. Abrudbánya város tanácsától pedig elvárjuk, hogy tisztviselője ellen, ki ilyen „luxokat” enged meg magának, a megtorló lépéseket megindítja és kitanítja őt, hogy egy tisztviselőnek mi a kötelessége a társadalmi illem és társadalmi tisztességgel szemben.

— **Mulatság.** A nagyenyedi iparosok önképző-köre folyó évi június 11-én (vasárnap) saját pénzalapja gyarapítására a sétatéri fedett táncz helyiségben világposztával egybekötött táncmulatságot rendez, melyre előre is felhívjuk a mulatni vágyó ifjuság figyelmét.

— **A közönség érdekében.** A minapában városunk területén hárommal szaporították a levélgyűjtő szekrények számát. Örvendettünk e haladás láttára különösen mi távolabb lakók, kiknek — hogy egyebet ne említsünk — még az éjjeli világításból is gyéribben jut, mint a főtéren lakó boldog halandóknak; örvendettünk pedig annyival inkább, mert látva, hogy a főtéren mely e tekintetben eddig sem szenvedett hiányt, egyszerre hárommal szaporították az eddigi levélgyűjtő szekrények számát, jogosan remélhettük, hogy jut vagy egy-egy legalább a főbb utcák lakóinak is. De úgy látszik, csalódtunk e reményünkben; a kívánt szaporítás nem történt meg, maradunk jövőre is a nélkül. Van tehát most a mi kicsiny főtérünkön egymástól csekély távolságra, ugy szólván egy csomóban, öt levélgyűjtő szekrény, míg a város távolabbi lakóinak egy sem jutott. Pedig bizony elcsuszott volna egy-egy levélgyűjtő szekrény pl. a Szentkirály-utca, a Tövis-utca, meg a Várszeg-utca közepe táján valahol. Postahivatalunk közszeregetben álló derék főnökének — ki eddig is kiváló előzékenységgel, méltanyossággal tette magát közbecsülésünkre érdemessé — bizonyára kikerülte ez a dolog a figyelmét; ezért ajánljuk szerény felszólalásunkat szives figyelmébe. Egy cseppet sem irigykedünk mi a főtér lakóira, de szerény véleményünk szerint a szekrények olyan felosztása mellett, hogy a fennebb említett főbb utcáknak is jusson egy-egy, inkább érvényre jutott volna a közönség érdeke és a felsőbb hatóság intencziója. (Beküldetett.)

— **Gyászlap.** Alólirottak fájdalomtelt szívvvel tudatják a feledhetetlen hitves, szerető jó goudos anyának, nagyanyának, Tóth Mihályné szül. Tordai Rozáliának, élete 72-ik, boldog házassága 48-ik évében, hosszú szenvedés után f. hó 20-án történt elhunytát. A drága halott hült tetemei folyó hó 22-én hétfőn délután 3 órakor fognak feleki-u. 3. számú háztól az ev. ref. szertartás szerint, a felettel tartandó halotti ima után, a köztemetőbe eltemettetni. Mely végtisztességtételre a rokonnak, ismerősök szomorúan és tisztelettel meghívotnak. Kolozsvárt, 1899. május 20. Tóth Mihály, mint bánatos férje, Dr. Tóth Mihály és neje szül. Pinterics Etel, Gizella, Margit, Etel, Gábor és Bandi gyermekeikkel; Tóth Kálmán és neje szül. Karácsoni Lujza, László, Lujza, Rózsika, Kálmán gyermekeikkel, mint fiai. Kobrahel Jánosné szül. Tordai Sára, gyermekei és unokáival, mint testvér.

— **Meghívó.** Gyulafehérvárt, 1899. jun. hó 3-án a Lövész-kertben a városi szegény-alap javára Nemes Sámuel kir. törvényszéki elnök, Novák Ferencz a vas-korona-rend lovagja, kir. tanácsos, polgármester, és dr. Mayer Ödön ügyvéd védnöksége alatt rendezendő zártkörű táncmulatságra czimzett urat és családját tisztelettel meghívja az alulirt rendező bizottság: Budovszky János elnök, Deutsch Géza alelnök, Mohay Ádám alelnök, Bondy Miksa, Baruch Jenő, Deutsch Miksa, Dobál Antal, Bervei Jónás Géza, Marczel Elemér, Macskásy József, Mendel Ede, Muntean Sz., László Jenő, Löw Emil ellenőr, Péterfy Albert jegyző, Popu Viktor, Schul Ármán, Szentmiklósy Gyula pénztárnok. Kezdeté d. u. 5 órakor. Belépti díj: Családjegy 2 frt 50 kr. Személy-jegy 1 frt. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hirlapilag nyugtáztatnak.

— **Tanítóink figyelmébe.** A nagyméltóságú földmívelésügyi m. kir. Miniszter ur f. évi július hó 9-től augusztus hó 5-ig a sárvári tejjgazdasági iskolán 20 néptanító számára négy hetes tejjgazdasági tanfolyam tartását rendelte el. A tanfolyamra felvett néptanítók ötven (50) frt segélyben fognak részesülni, mely összegből az összes költségek fedezendőek lesznek. A tanfolyam célja, hogy a néptanítók a tejjgazdasági üzletre vonatkozólag alapos ismereteket szerezzenek, melyek segélyvel képesek legyenek a községükben szervezendő tejjgazdasági szövetkezetek létesítésénél és az ilyenek vezetésénél sikeresen közreműködni. Miről a pályázni ohajtó tanító urakat bly felhívással értesitem, hogy ez iránti kérvényeiket hozzám f. évi június hó 10-ig terjesszék be. Nagy-Enyed, 1899. május 25.
Dr. Szabó Mihály kir. tanfelügyelő.

Közgazdaság.

Egy igénytelen takarmány-növény.

A gazdának igen gyakran nem kis fejtörést okoz az, hogy minő takarmánnyal lássa el állatait; van ugyan szénája, de vagy kevés, vagy pedig olyan minőségű, hogy attól állatja jó erőt nem kap, már pedig ha a gazdának az állata rossz, akkor egyéb tekintetben sem várhat kedvező alakulásokat, mert amilyen az állat, olyan a munkája. Az állat pedig csak akkor lesz jó, ha jó takarmányt kap; a jó takarmány előállítását tehát első feladatát kell, hogy képezze a gazdának.

Egy ilyen jó takarmányt szolgáltat a nyulszapuka, amelynek jóságát tetézi igénytelensége. Ez állítástomat alábbi soraim eléggé igazolják. Gazdaságomnak mintegy 12 kat. hold kiterjedésű területe évek hosszú során át ugy szólván paragon hevert, mert nagy vízhiánya, kötőmélék-tartalma s egyáltalán rossz fizikai tulajdonsága alkalmatlanná tette ott a legigénytelenebb növények termelésére is. Egy ízben egy mezei sétám alkalmával hasouló minőségű talajon előttem még ismeretlen növényt találtam nagy mennyiségben, melyet lekaszáltatván, szarvasmarháim igen szivesen megették. E körülmény arra késztetett, hogy az illető növény után érdeklődjem, s ez érdeklődésem alatt tudtam meg, hogy nyulszapukával volt dolgom. Azonnal hozattam belőle egy kat. holdra elegendő mennyiséget, s miután e kísérletem kedvező eredménnyel járt, a következő

Vetőmagvak.

(Mauthner Ödön tudósítása.)

A hét eleje óta beköszöntött melegebb időjárás, valamint az ország legtöbb vidékén járt termékenyítő eső, mely a zsenge vetéseknek igen hasznukra vált, okozta azt is, hogy a magkereskedelemben még miudig igen élénk a forgalom, ámbar a nagyobb tétéleknek már csak gyéren volt kereslete, ami különben az előrehaladt évad folyamán nem is várható másként.

Takarmányrépán kívül, amely pótvetésekre még mindig meglehetősen keresett, az érdeklődés főleg a zöld takarmány és a zöldtrágyázás, vetőmagvai felé irányul, különösen a lófogu tengeri, csillagfűrt stb. felé. Luczernát és lóherét szintén továbbat is vettek. A lefolyt hét legkapósabb czikkeinek egyike a muharmag volt, melyből nagyobb mennyiségek keltek el. Az árjegyzetek változatlanul megmaradtak.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugár részvénytársaság.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Az előpataki ásványos gyógyviz

a világ legelső égvényes vasas vizének ismertetett el. **Szénsav- és vastartalomra fölülmulja az eddig ismert összes vasas vizeket**, nem vévén ki Pymont, Spaa és Schwalbachot is.

A vasas vizek közül az által ünük ki, hogy **hajtó-sókat tartalmaz és szén-savas natronra nézve felülmulja az összes említett vizeket**, mi által világhírű a **gyomor jótékony hatására**.

Gyógyító hatása az előpataki ásványos gyógyviznek kitünően bevált: **a gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorgöres, gyomorégésben, máj- és lépdagatokban, sárgaságban, epekövekben**, egyáltalában gyermekeknél a szervezet ép és erős kifejlődését vas- és mésztartalmánál fogva meglepően elősegíti.

Az előpataki ásványvizeket nem csak a betegek használják, egészséges embereknek is üdítő italul szolgál s különösen borral vegyítve a háztartásnál általános használatban van.

Kapható minden jelesebb fűszerkereskedés és vendéglőben.

Főraktár Nagy-Enyed, Gyulafehérvár, M.-Ujvár, Tövis és ezek vidékére:

SCHÖNBERGER MÓR urnál

Nagy-Enyeden, Magyar-utca 52. sz.

K A V É

Fiuméből

közvetlen a tengeri hajóról szétküldve:

1 zsák 4 kgr. Rio kávé jó ízű	4.60
1 zsák 4 kgr. Portoriko kávé nagyszemű	5.60
1 zsák 4 kgr. Kuba kávé nagyszemű	5.76
1 zsák 4 kgr. Portoriko gyöngykávé	6.12
1 zsák 4 kgr. kék Jáva gyöngykávé	6.80

elvámulva, bérmentve és esomagolva minden más költség nélkül.

Árjegyzékkel készséggel szolgálunk.

FRATELLI DEISINGER,

FIUME, szabad kikötő 34.

A magyarországi kávékés bevasárlási forrása.

2-16 1814

Figyelni a védjegyre

Mária-czelli gyomorcsapok

nagyszerűen hatnak, gyomorbajoknál nélkülözhetetlen és általánosan ismeretes hazi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, felfújtság, savanyu felbőfőgés, hasmenés, gyomorgégés, felesleges nyálkiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs, szűkülés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejfájásnál, amennyiben ez a gyomortól származott, gyomortulterhelésnél étellekkel és italokkal, giliszták, májbajok és hámorroidáknál.

Említett bajoknál a **Mária-czelli gyomorcsapok** évek óta kitűnőnek bizonyult, amit száz, meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Magyarországi főraktár:

Török József gyógyszer-tára
Budapest, Király-utca 12. sz.

Védjegyet és aláírást tüzetesen tessenek megtekinteni! Csak oly csapokat tessenek elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítom”.

1616 22-22

191-1899. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött bír. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a felvinczei kir. járásbírósnak 1899. évi V. 77. sz. végzése folytán Balogh Elek jegyző által képviselt Felvinczei községi pénztár felperes részére id. Osváth János alperes ellen 107 frt 14 kr. követelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperesről lefoglalt és 300 frtra becsült ingóságokra a felvinczei kir. járásbírósnak v. 77. 1899. sz. végzésével a további eljárás elrendeltétvén, annak az alap és felülfoglaltatott követelése erejéig is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, Felvinczen id. Osváth János lakásán leendő megtartása határidőül 1899. évi június hó 6. napján d. e. 8 órája kitűztetik, amikor a bíróság lefoglalt négy drb. tételben a legtöbbet ígérő-

nek készpénzfizetés mellett, szükség esetén beesáron alul is el fog adatni.

Felhívotnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírt kiküldöttnél írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fölöslegére fognak utaltatni.

A törvényes határidő a hird.-tűnynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Felvinczen, 1899. évi május hó 25. napján.

Wolf Sándor

kir. bírósági végrehajtó.

1-1 1824

Bikszádi

árlappal és ismertető könyvecskével

bérmentve szolgál

A

KUTKEZELŐSÉG

BIKSZÁD

(Szatmármegeye.)

Bikszádi ásványos gyógyvizet,

mely egyedüli a maga nemében, több hírneves egyetemi orvostanár és hírneves vidéki orvosok, hatásánál fogva, főlegbe helyezik a **Selters** és **Gleichenbergi** vizeknek. Gyógyító hatása a **bikszádi** ásványos gyógyviznek kitűnően bevált idült és heveny légsóhurut, hangszálag-hurut, vérköpés ellen. Nagy konyhasótartalmánál fogva vérhányás, tüdőcsücs hurutnál és kezdődő gümőkórna, továbbá kitűnő eredményt értek el a **BIKSZÁDI VIZ** alkalmazása által emészthetlenség, idült és heveny gyomorhurut, máj- és epehólyagbántalomnál, a belek renyhe működésénél, vesehomokban szenvedőknel, görvélykóros daganatoknál, heveny és idült női bántalmaknál, mint specíficum vált be.

Bikszádi viz bérleje s a sztojkai viz főelárusító:

AIMER LAJOS és KÁROLY

nagybányai lakosok.

Sztojkai ásványvizet,

mint Erdély gyöngyét, nem hiába nevezték el **magyar karlsbadi vizeknek**, mert tényleg annak gyógyhatása, a szigorú diéta betartásával: idült gyomorbántalom, máj- és epehólyag, valamint epekő bajoknál, nemkülönb **czukorbetegségnél** alkalmazva, valóságos csodákat művel, kitűnő hatású a **SZTOJKAI ÁSVÁNYVIZ** a légzőszervek összes bántalmainál, valamint a női bajok és görvélykóros bántalmaknál is. — A **SZTOJKAI ÁSVÁNYVIZ** dús szén-savtartalmánál fogva akár borral, akár gyümölcszörppel vegyítve, mint kellemes üdítő ital párját ritkítja. A **SZTOJKAI ÁSVÁNYVIZ** hosszas használata az ép szervezetben elváltozást nem idéz elő s így a rossz ivóvizet is pótolja bármely vidéken, annyival is inkább, mert hosszabb állás után nem csapódik ki belőle a szilárd alkotórészek, mely tulajdonsága lehetővé teszi a tengeren túli szállítást.

1752 9-10

Sztojkai

árlappal és ismertető könyvecskével

bérmentve szolgál

A

FORRÁSKEZELŐSÉG

SZTOJKA,

(Szolnok-Doboka m.)

Főraktár: **Cirner J. Józser** ur fűszer-üzletében.

Nagy Képes Világtörténet

Képes diszmű a művelt közönség számára.

ÁLDÁSSY ANTAL, BOROVSKY SAMU, FOGARASSY ALBERT, GERÉB JÓZSEF, GOLDZSIHER IGNÁCZ, GYOMLAY GYULA, MIKA SÁNDOR

közreműködésével szerkeszti

MARCZALI HENRIK

Mintegy 2500 szöveggéppel, 500 műmelléklettel, 60 színes mülappal 50 történeti térképpel, 8500 szövegoldallal.

A Nagy Képes Világtörténet czéjja.

Jelen munkával az első nagy világtörténeti mű jelenik meg magyar nyelven. Terveben, czéjében, eszkézeiben, alakjában és terjedelmében egyaránt nagy és jelentős ez a vállalkozás.

A magyar tudomány nyújtja a magyar közönségnek az élet könyvét, a világtörténetet. Nemzeti művelődésünkre nézve fontos mozzanat ez. Egy régi hiány pótlása, egy régi szükség kielégítése, egy régi kötelesség teljesítése.

A Nagy Képes Világtörténet illusztrációi.

A Nagy Képes Világtörténet összes illusztrációi kizárólag egykoru vagy korhű ábrázolások lesznek. Képes mellékletei, történeti térképei, a szöveg közé nyomott rajzokkal és írásműveléssel a Világtörténet egy olyan kicsinyített históriai múzeumot nyújtanak az előfizetőnek, a minőt a maga valójában lehetetlen beszerezni. Ezek a nagy európai múzeumokból, csatló és nyilvános könyvtárakból és levéltárakból, építészeti műremekről egybegyűjtött s a legnagyobb műszaki tökéletességgel reprodukált illusztrációk rendkívül emelik a mű becsét, az egésznek művészi értékét adnak.

Ez a tizenkét kötet a legfinnyesebb magyar könyvek közé tartozik.

Ez a tizenkét hatalmas könyv arra való, hogy nemzetünk minden műveltségének tanítója barátja, tanácsadója, mind a uri háznak ékessége legyen. A mű kiadására egyesült két könyvkiadó intézet bizalommal ajánlja, tehát nagy, magyar vállalatát a nagy magyar közönségnek.

Franklin Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

Révai Testvérek

irodalmi intézet részvénytársaság.

Megjelenik tizenkét kötetben

famentes, tehát soha meg nem sárguló papíron.

Egy-egy kötet ára

rendkívül díszes félbőr-kötésben, bőrháttal és vászontáblával

8 frt.

Minden négy hóban egy-egy kötet jelenik meg.

Megjelenik füzetes kiadásban is

240 füzetben.

Több füzet semmikép sem lesz.

Hetenkint egy füzet fog közrebocsátatni.

Egy-egy füzet ára

30 kr.

A füzetes kiadás díszes-kötést táblák szállítanak.

A Nagy Képes Világtörténet megszerzhető:

a) Füzetes kiadásban hetenkint 30 kros füzetekben minden rendes hazai könyvtárunknál.

b) Kötetes kiadásban 12 kötetben, 8 frtjába.

a) kötetenkint utánvétellel bérmentve,

b) havi 1 frt 50 kros részletfizetésre.

* A rendelések a helyi könyvkereskedéshez vagy alulírt kiadóhoz intézendők.

* Tájékoztató képes prospektust

mutatványfüzetet

ingyen és bérmentve

küld a mű kiadóhivatala

Budapest, VIII., Üllői-ut 18. szám.

Előfizető gyűjtők sziveskedjenek a kiadóhivatalhoz fordulni.